

Waarom zijn de bananen krom?

Het bezig zijn met het weer verschaft me nog steeds redelijk veel genoegen ook al is het dan een ander soort genoegen dan zo'n 20 jaar geleden toen ik nog de ambitie had - door hard te werken, door veel te studeren, door vlijtig de atmosfeer te beschouwen en door veel ervaring op te doen - ooit een goede meteoroloog te worden.

Toch is mijn houding ten aanzien van het vak in de loop der jaren veranderd. Het besef is doorgedrongen dat de verwachting niet beter wordt door dag en nacht met het weer in de weer te zijn.

Toen de draagwijdte van die kennis tot me doordrong leek het me tijd worden om naast mijn werk eens een andere uitdaging te zoeken. Een voettocht naar Santiago da Compostella vond ik te lang, een rebirthingtraining in een verbouwde boerderij op het Friese platteland te modieus. Ik zocht het dichterbij, gewoon een cursus aan de plaatselijke volksuniversiteit.

Ik heb daar veel geleerd, deed interessante ontdekkingen en ontmoette boeiende mensen onder wie de Engelsman David Hume. Die leerde mij onder andere dat het bewustzijn een serie psychische activiteiten is ('a bundle of perceptions') en dat bijgevolg causaliteit een fictie is. Je denkt dat je een gevolg ziet van een bepaalde oorzaak maar wat je ziet is niet anders dan dat zich na elkaar verschijnselen voordoen. Absolute zekerheid dat het een gevolg is van het ander heb je niet, laat staan dat het gevolg verklaard kan worden uit zijn oorzaak.

Meteorologen zouden daar best eens wat meer rekening mee mogen houden.

Want wat lees ik in *Meteorologica* nr.1 in een artikel over klimaatverandering?

Een citaat: *"De oorzaak van deze veranderingen moet gezocht worden in veranderingen in de algemene circulatie"*.

Ah juist, interessante gevolgtrekking, denk ik, maar waarom is de algemene circulatie veranderd?

Tweede citaat: *"De verschijnselen in de zomer laten zich minder makkelijk verklaren" en "Waar we in de lente blijkbaar dichterbij de lagedruksystemen kwamen te liggen zaten we daar in de zomer gemiddeld juist verder van af. Dit verklaart wel het droger worden van augustus ..."*.

Verklaren...?

Nou oké, laten we daar eens van uitgaan maar waarom zaten we in de lente dan dichterbij de lagedruksystemen?

En als een schrandere geest daar een oorzaak voor weet te bedenken, zou er dan niet een nog weer verder voorliggende vraag te bedenken zijn?

"Door denken en argumenteren kunnen we een mogelijkheid verklaren, niet een werkelijkheid" zegt Cornelis Verhoeven in *De Duivelsvraag*.

Kortom, wij weten het niet.

Hoewel de meesten van ons God en/of Marx inmiddels aan de stoeprand hebben gezet ter verbranding in het helle vuur van de Afval Verwerking Rijnmond houden

we onze eigen god angstvallig in bedrijf, de God van de verklaarbare dus maakbare atmosfeer.

En dat sluit dan mooi aan bij dat andere citaat van Verhoeven: *"De ontmythisering scheidt haar eigen mythen waaronder die van de verklaarbaarheid er een is. Vragen 'waarom' lijken op vragen van kinderen die denken dat alles 'gemaakt' is en die met de makers in overleg willen treden om een deel van hun bevoegdheden over te nemen"*.

Hoofddorp, 30 juli 1992